

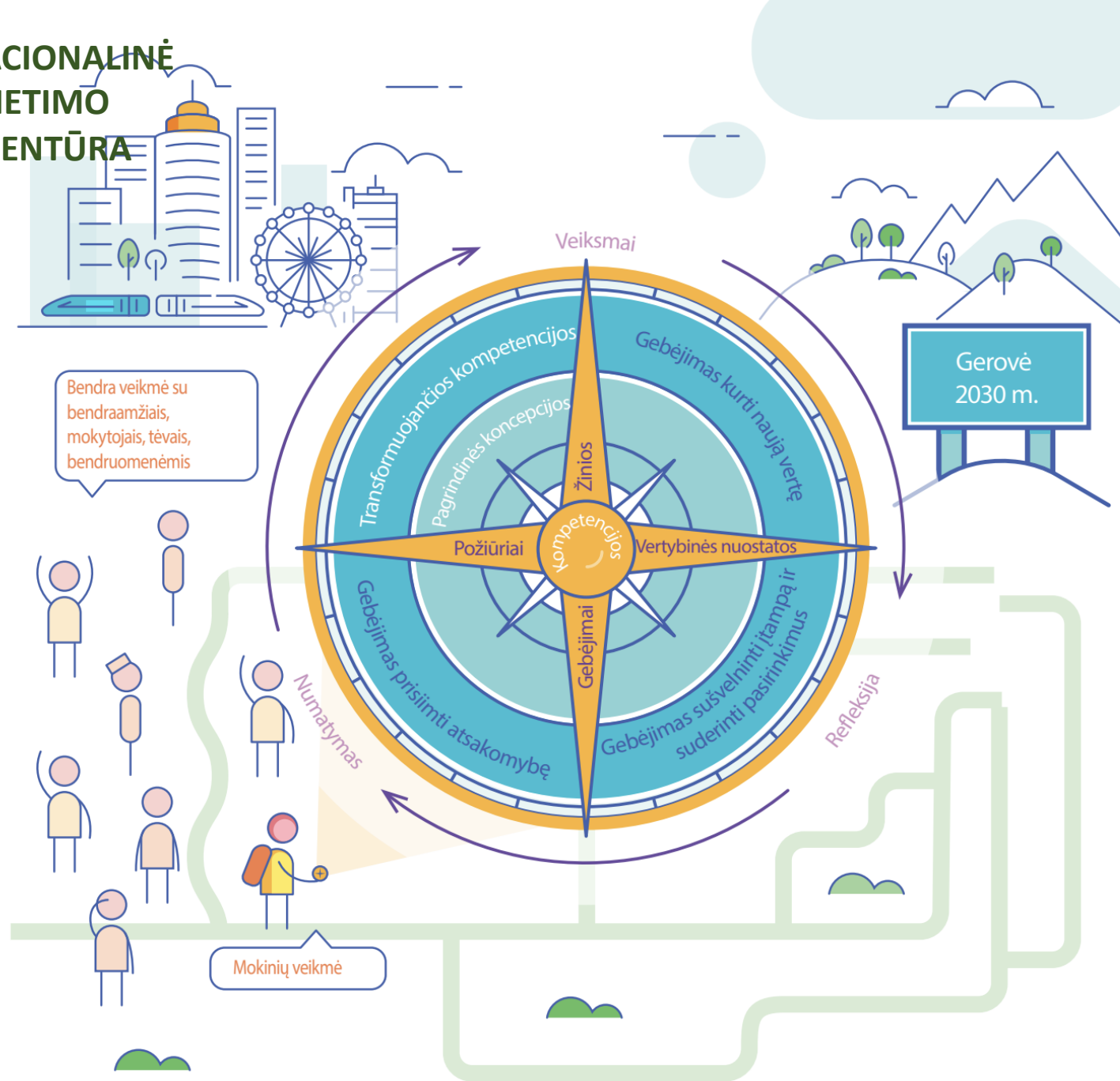

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

YRA SVARBU,
KAIP UGDOSI
PRIEŠMOKYKLINIO
AMŽIAUS VAIKAI:
koks turi būti
ugdymo turinys

Kokios teorijos paremia priešmokyklinio amžiaus vaikų ugdymąsi?

- Dėl pasikeitusių ugdymo **technologijų** įsigalėjimo ir kintančių **aplinkos** poreikių atsiranda **nauji gebėjimai (informatinis mąstymas ir skaitmeninis raštingumas)**.
- Svarbu padėti priešmokyklinio ugdymo pedagogams įgyvendinti atnaujintą PU turinį, į ugdymo praktiką diegti **inovatyvius pedagoginius metodus** bei priemones.
- **STEAM ugdymas** apibrėžiamas kaip tarpdisciplininė prieiga, integraliai plėtojant gamtos mokslų, technologijos, inžinerijos, menų, matematikos žinias ir gebėjimus. **PU procesas – INTEGRALUS**, vaikai tyrinėja **kompleksinius fenomenus** ir skirtingų perspektyvų. Pedagogai modeliuoja pažinimo kontekstus. **ŽAIDIMAS – natūralus domėjimosi pasauliu būdas**.
- Priešmokyklinio amžiaus vaikų **proaktyvaus ugdymo pedagogikos principai**: veikimas personalizuotas, ugdymosi kontekstai, provokacijos, iššūkiai, erdvė tyrinėjimams, pastoliavimas (parama).

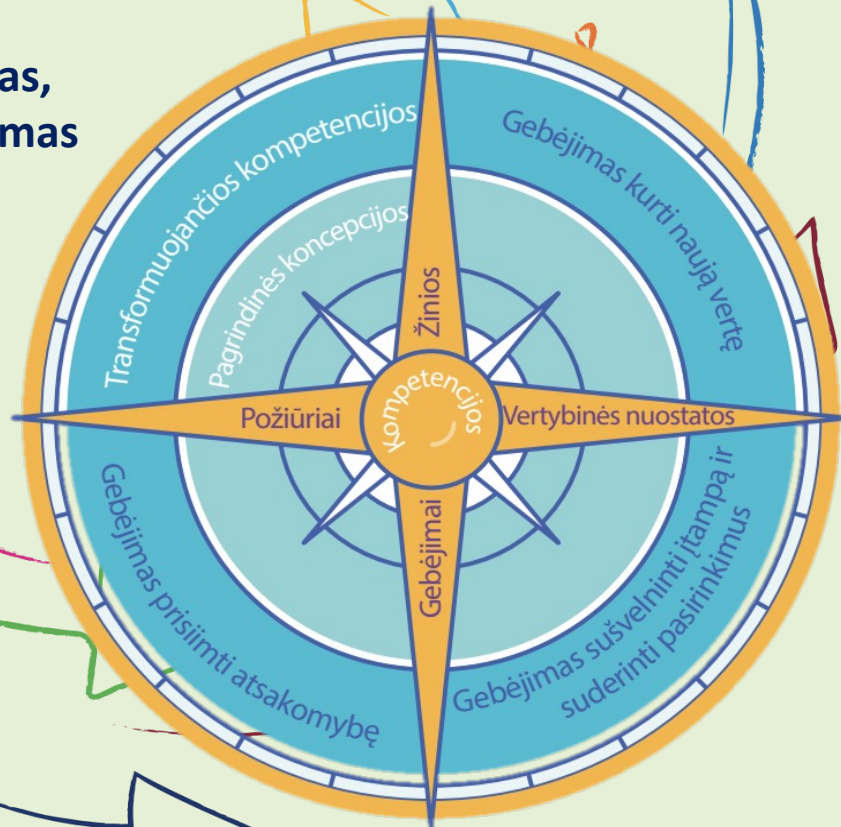
Septynios į ateitį orientuotos kompetencijos:

- **Vaikų veikmė ir bendra veikmė.** Vaikai geba ir nori teigiama kryptimi paveikti savo gyvenimą ir juos supantį pasaulį. Veikmė – tai **gebėjimas nustatyti tikslą**, apmąstyti ir **atsakingai veikti**, kad pokytis iš tikrųjų įvyktų. Veikmė reiškia, kad **vaikas imasi veiksmų pats**, o ne veikia pagal kitų nurodymus. Ugdymasis apima **kūrybišką vaiko** ir **pedagogo bendradarbiavimą**.
- **Esminių gebėjimų pagrindai.** Tai pamatinės ugdymosi sąlygos, gebėjimai ir žinios, skatinančios vaikų veikmę. Prie esminių pagrindų priskiriami socialiniai emociniai gebėjimai, fizinė ir psichologinė sveikata.
- **Gebėjimai priimti atsakomybę.**
- **Ugdymosi sričių turinio suvokimas atliekant kūrybines veiklas.**
- **Reikalingi gebėjimai:** kritiškai mąstyti, spręsti problemas, mokėjimas mokytis, bendradarbiavimas, savitvarda ir savikontrolė, gebėjimas prisitaikyti, atkaklumas ir atsparumas.

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

**PRIEŠMOKYKLINIO
UGDYMO KOMPASAS:**
vaikų veikmė,
kūrybinis mąstymas,
problemų sprendimas

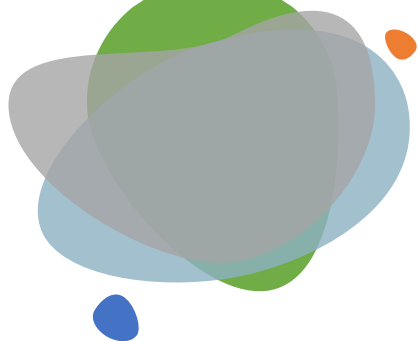
Koks turėtų būti priešmokyklinio amžiaus vaikų profilis?

- Tai bendra visuotinė vizija apie **reikalingas kompetencijas**, kurios galėtų **padėti vaikams** patiems **formuoti realybę** kompleksiniais, **įtraukiais** ir tvariais būdais.
- Rengiant aiškią PU atnaujinimo viziją tinkama priemone gali būti priešmokyklinio amžiaus **vaikų raiškos profiliai** arba **vaikų gebėjimų, žinių, požiūrių ir vertybinių nuostatų**, kuriuos susiformuoja ugdantis vaikai darželyje, **prototipai**.
- Pasauliniai tyrimai (pvz. PISA) rodo, kad atsirado **XXI a. kompetencijos: kritinis mąstymas ir problemų sprendimo gebėjimai** (Mąstymo mokyklos ugdymo strategija), **socialiniai ir emociniai įgūdžiai** (socialinio emocinio ugdymo programos „Zipio“ draugai“, „KIMOCHI“).
- **Priešmokyklinio amžiaus vaikai** yra aktyvi savo **ugdymą lemianti jėga**, sugebanti pažinti, tyrinėti, atrasti, gyventi, būti nuolat kintančioje visuomenėje.
- Pastaraisiais metais pastebimas posūkis prie XXI a. **personalizuoto ugdymo turinio, kompetencijomis grįsto ugdymo turinio, lankstaus ugdymo turinio**.

Priešmokyklinio ugdymo programos atnaujinimo kryptys

- Švietimo įstatyme apibrėžta priešmokyklinio ugdymo paskirtis – ***padėti vaikui pasirengti sėkmingai mokytis pagal pradinio ugdymo programą.***
- Priešmokyklinio ugdymo BP atnaujinama siekiant atliepti **5 – 6 metų vaikų** interesus, puoselėti jų gerovę ir tenkinti kiekvieno vaiko individualius, savitus poreikius bei galimybes.

Priešmokyklinio ugdymo programos atnaujinimo kryptys

- Priešmokyklinio ugdymo BP ugdymo turinys aprašomas **vieneriems metams**, o kompetencijos įsilieja į ugdymo turinį.
- Priešmokyklinio ugdymo programa nėra struktūruojama atskirais dalykais – **žinios įgyjamos integraliai, ugdant visas vaikų kompetencijas visose veiklose**, kuriose vaikas dalyvauja, **siekiant užtikrinti visų kompetencijų ugdymo pusiausvyrą ir dermę**.

VISUMINĖ PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO TURINIO SAMPRATA

Veiksmingas priešmokyklinis ugdymasis yra orientuotas į svarbiausią pasiekimą – **vaiko asmenybės brandinimą**, taip pat į **sėkmingą jo ugdymosi pažangą** ir gerus pasiekimus visose **pasiekimų srityse**.

Kad pasiektų numatytų vaikų grupės ir kiekvieno vaiko ugdymosi rezultatų, priešmokyklinio ugdymo pedagogai kuria grupėje situacijas **patirtiniam vaikų ugdymuisi**, koordinuoja jų ugdymosi procesą. Patirtiniu vaikų ugdymusi vadiname tokį procesą, kai sudaromos sąlygos vaikams pamatyti, išgirsti, išgyventi, apmąstyti, t. y. įgyti įvairios patirties patiems aktyviai veikiant, dalyvaujant, kuriant kartu su kitais vaikais ir suaugusiais.

Akcentuojamas integralumas, vaikų ugdymas personalizuojamas, pritaikomas kiekvienam vaikui pagal jo patirtį, poreikius, galimybes.

Atnaujintos programos paskirtis:

Siekti vaiko individualių galių plėtotės, pažangos, pasirengimo mokyklai, ugdymo proceso kokybės, jo integralumo, vertikalios ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo dermės.

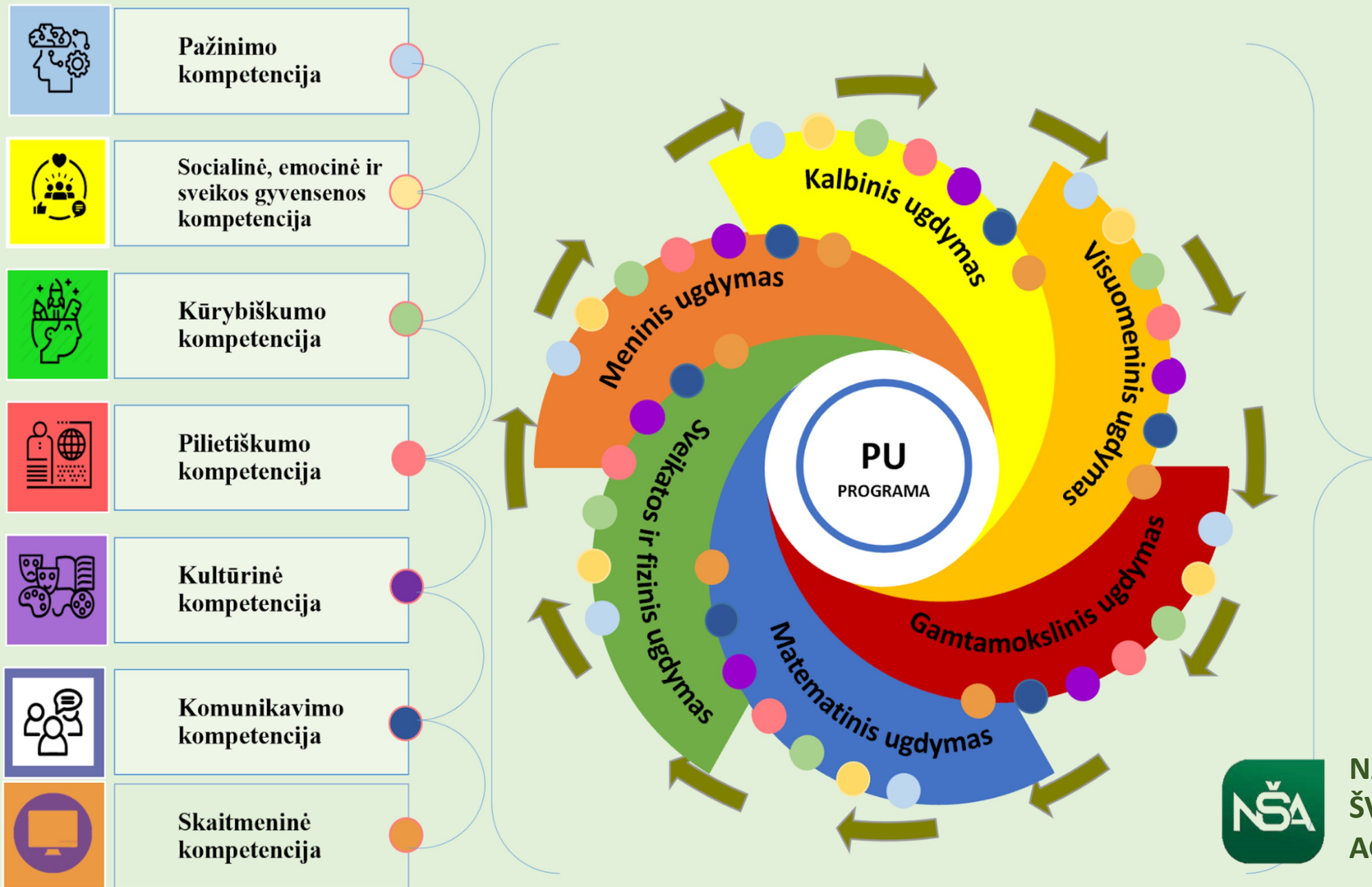

Tikslas:

Tikslas pasižymi vertybiniu kryptingumu, orientuotas į įtraukų vaikų ugdymo procesą, vaikų asmenybinę ūgtį ir mokymuisi pagal pradinio ugdymo programą būtinų vertybinių nuostatų, žinių bei gebėjimų plėtotę.

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

**NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA**

VAIKŲ KOMPETENCIJŲ UGDYMAS (vertybės, žinios, gebėjimai, įgūdžiai)

- Programa parengta, orientuojantis į kompetencijomis grįstą ugdymą.
- Kompetencijų laukas išplėstas.
- Visos kompetencijos yra vienodai svarbios.

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

KOMPETENCIJA

Žinios – gebėjimai - nuostatos

- ✓ **Kompetencija** – asmens ugdymo(si) rezultatas, rodantis nuosekliai įgyjamą dvasinę, kognityvinę ir fizinę brandą.
- ✓ LR švietimo įstatyme (2004) **kompetencija** yra apibūdinama kaip mokėjimas atlikti tam tikrą veiklą remiantis įgytų žinių, gebėjimų, vertybinių nuostatų visuma.
- ✓ ES dokumentuose **kompetencijos** sąvoka - bendroji jungiamoji koncepcija, siejama su visybiškai suprantamu asmeniniu potencialu bei galimybėmis pritaikyti kintamus ir tikslingus gebėjimus, remiantis turimomis žiniomis ir patirtimi.
- ✓ Suskirstymas į atskiras kompetencijas yra sąlygiškas.
- ✓ Kasdienėje vaikų veikloje vienu metu plėtojasi kelios tarpusavyje susijusios kompetencijos.
- ✓ Visos kompetencijos tarpusavyje susijusios, jos ugdomos integraliai, tik intensyvumas priklauso nuo dalyko specifikos.
- ✓ Kiekviena kompetencija apibrėžiama atsižvelgiant į jos specifiką ir savitumą.

Atnaujinant priešmokyklinio ugdymo bendrąją programą...

- Aptariama **septynių kompetencijų** raiška.
- Atsižvelgiant į **vaiko raidos ypatumus, pasiekimai** pateikiami lentelėje, pagal atitinkamas **pasiekimų sritis**, apimant **vienerių metų** priešmokyklinio ugdymo programą.
- Visas **mokymosi turinys** priešmokykliniame ugdyme orientuotas į vaiką, jam aktualų kontekstą ir problemas. Mokymosi turinys išskiriamas į **šešias mokymosi turinio sritis**: gamtamokslinis ugdymas, kalbinis ugdymas, matematinis ugdymas, meninis ugdymas, sveikatos ir fizinis ugdymas, visuomeninis ugdymas.

Komunikavimo kompetencija

Ją sudaro: kalbėjimas, klausymas, domėjimasis knygomis, rašto simbolių supratimas, kalbos pažinimas.

Kalbėjimas ir klausymas:

- Išgirsta ir supranta kitą (*klausosi draugų, suaugusių pasakojimų, skaitomų ar pasakojamų tekstų, trumpo monologo, dalyvauja dialoge; girdi, reaguoja, ką sako vaikai ar suaugusieji, pasitiksina, abejoja; atsako į daugumą pateiktų klausimų*).
- Kalba taip, kad būtų suprastas (*kalba aiškiai artikuliuodamas garsus ir taisyklingai taria žodžius; kalba rišliais sakiniais: išsako savo mintis, nuotaikas, jausmus, nuomonę*).
- Tinkamai vartoja kalbinės raiškos priemones, laikosi kalbos ir etikos normų (*kalba gyvai, natūraliai, laisvai, išraiškingai, naudoja įvairias intonacijas, pauzes, pabrėžia svarbiausia žodį ar frazę*).

Skaitymo pradmenys:

- Pradedą mokytis skaityti (*atpažįsta daugumą raidžių, skiria raides nuo kitų ženklų ir simbolių, sieja garsus ir raides, pastebi raidžių panašumus ir skirtumus, pagal išgales perskaito pavienius žodžius, užrašus; moka elgtis su knyga (žino teksto skaitymo kryptį, skiria puslapio, knygos pradžią, pabaigą ir kt.)*).
- Domisi knygomis ir kitais spaudiniais (*įvardija savo mėgstamas knygas, pasakoja apie veikėjus, komentuoja poelgius, nuotykius, seka girdėtas pasakas, mena mįsles, deklamuoja; Kuria ir gamina knygeles, sienlaikraščius, atvirukus, sveikinius, reklamas*).

Rašymo pradmenys:

- Pradedą suprasti rašto reikšmę (*Paaiškina, kad įvairūs ženklai, rašmenys yra skirti susitarti, susikalbėti, bendrauti, išreiškia savo išgyvenimus, patirtį piešiniais, ženklais*).

Kalbos pažinimas:

- Domisi kalbos galimybėmis (*domisi savo ir kitomis kalbomis, tarmėmis, išreikšdamas pagarbų požiūrį į savo gimtąją kalbą*).
- Kuria, pasinaudodamas kalbos išgalėmis (*kuria įvairius nesudėtingus tekstus: istorijas, pasakas, eilėraštukus, dainų tekstus, mįsles; žaidžia kalbinius žodinius, ieško informacijos apie kalbą knygose, internete ir kituose šaltiniuose*).

Kultūrinė kompetencija

Ją sudaro: **kultūrinis išprusimas**: vaikų dialogai apie kultūrą, kultūros objektus, tradicijas, papročius, kultūros paveldą; **kultūros raiška**: nusiteikimas meninės kūrybos potyriams, **kultūrinis sąmoningumas**: aplinkos, žmonių santykių, meno, savo ir kitų kultūros grožio pajauta.

Kultūrinis išprusimas:

- Renkami, sisteminami ir apibūdinami bendriausi kultūros reiškiniai (*idėjos, požiūriai, ženklai bei simboliai, papročiai, istorinis paveldas – visa tai, ką žmonės yra sukūrę; įvardija kultūros kūrinių savybes bei priemones*).
- Atpažįstami etninės kultūros objektai ir reiškiniai (*vaizdingai apibūdina pagrindinių Lietuvos kalendorinių švenčių tradicijas ir jas panaudoja darželyje ir šeimoje*).
- Savosios ir kitų kultūrų analizė bei tarpusavio ryšių suvokimas (*savais žodžiais paaiškina savo artimiausios aplinkos (miestas, gatvė, namai) kultūros reiškinis*).

Kultūrinė raiška:

- Aktyviai ir atsakingai dalyvauja kultūrinėje veikloje kaip kūrėjai, atlikėjai, aktyvūs stebėtojai (*išbando kūrėjo, atlikėjo, kultūros stebėtojo ir vartotojo vaidmenis per patirtines kultūrines veiklas, kūrybines dirbtuves, kūrybines atelję*).
- Asmeniniame ir darželio gyvenime pritaiko kultūrines žinias ir gebėjimus (*naratyviniais žaidimais, vaizduojamaisiais menais, garsų pasaulio tyrinėjimais ir kitomis priemonėmis pakartoja, panaudoja ir plėtoja anksčiau patirtas kultūros raiškos formas*).

Kultūrinis sąmoningumas:

- Kelia klausimus apie kultūros reiškinį / kultūros objektus (*stebi, tyrinėja, klausinėja, domisi kultūros reiškiniais, užduoda klausimus: Kodėl? Kas? Kaip?*).
- Vertina savo ir kitų kultūros bendruomenių kūrybos procesą (*išbando įvairias kūrybinės veiklos priemones ir būdus*).
- Apibūdina, ką patiria dalyvaudami darželio / miesto kultūriniuose renginiuose (*įvardija, ką suvokia apie savo miesto, šeimos tradicijas, kuria skaitmeninius peizažus, ženklų, žodžių ir medžiagų dėliones, eksperimentuoja ir išbando liaudies amatus*).
- Suvokia, kad kitų kultūrų atstovų papročiai gali skirtis nuo tų, kurios vyrauja gyvenamoje vietoje (*domisi kūrybinėmis idėjomis, sumanymais, juos komentuoja, lygina su aplinkos reiškiniais, kuriuos stebi gyvai ir įvairiose medijose*).

Kūrybiškumo kompetencija

Ją sudaro: gebėjimas tyrinėti, kurti, vertinti sau ir kitiems reikšmingas kūrybines idėjas, produktus, problemų sprendimus.

Kūrimas

Vertinimas ir refleksija

Generavimas (ieškojimas / įsijautimas)

Tyrinėjimas

Kompetencijos turinys

NSA

Tyrinėjimas:

- Atpažįsta problemas ir kūrybines galimybes (*užduoda daug klausimų, susijusių su kūrybine veikla, kurioje dalyvauja*).
- Renka, sieja ir kritiškai vertina kūrybai reikalingą informaciją (*nurodo, kokių žinių, priemonių, gebėjimų reikės kūrybinei veiklai; pasitikslina informaciją, jei ji neaiški ar dviprasmiška*).
- Dalinasi žiniomis, idėjomis, patirtimi (*dalinasi savo idėjomis, žiniomis, talentais artimoje aplinkoje*).

Generavimas (ieškojimas / įsijautimas):

- Generuoja (ieško) idėjas ir/ar sprendimus (*siūlo idėją ir/ar sprendimą, paaiškina, ką norėtų sukurti, kokio kūrybos rezultato tikisi*).
- Idėjas, galimybes, veiksmus apsversto iš skirtingų perspektyvų (*numato kūrybos eigą remdamiesi ankstesne / individualia patirtimi*).
- Pasirenka reikšmingas sau ir kitiems idėjas ir/ar sprendimus (*nurodo, kam bus skirti kūrybos rezultatai ir kaip jie gali paveikti kitus*).

Kūrimas:

- Kuria savarankiškai, nebijo rizikuoti ir klysti (*iniciatyvus imdamasis kūrybinių sumanymų ir juos įgyvendindamas; susidūrę su sunkumais tęsia pradėtą veiklą, jei gauna pagalbos ar padrąsinimą*).
- Lanksčiai naudoja kūrybos būdus ir priemones (*išbando įvairias kūrybinės veiklos priemones ir būdus*).
- Tobulina ir pristato kūrybos rezultatus (*užbaigia pradėtą kūrybinį darbą/veiklą, paragintas tobulina, kūrybos rezultatus pristato pasiūlytu būdu: žodžiu, piešiniu, nuotraukomis, nesudėtinga schema, judesiu ir kt.*).
- Etiškai veikia kurdamas vienas ir su kitais, dalinasi kūrybos rezultatais (*kuria kūrybinių žaidimų taisykles, jų laikosi ir rūpinasi, kad kiti laikytųsi; etiškai išsako savo ir išklauso kitų nuomonę apie kūrybos procesą bei jo rezultatus*).

Vertinimas ir refleksija:

- Vertina produkto ir/ar sprendimo naujumą/vertingumą (*vaizdingai apibūdina kūrybos produktus, reiškinius, sprendimus, paaiškina, kuo kūrybos produktas jam yra įdomus / svarbus*).

Pažinimo kompetencija

Ją sudaro: samprotavimas, domėjimasis, informacijos rinkimas ir apdorojimas, aktyvus aplinkos tyrinėjimas, probleminių klausimų formulavimas, atsakymų ir sprendimų paieška, žinių ir patirties reflektavimas, kūrybiškas panaudojimas.

Žinios ir gebėjimai:

- Skiria daiktus ir reiškinius pagal jiems būdingus požymius (*spalva, forma, dydis, skaičiai, masė; pastebi ir įvardina įvairių objektų sekas*).
- Naudoja kalbines ir vaizdines priemones daiktams ir reiškiniams apibūdinti (*nuosekliai pasakoja apie įvykius; mini faktus; užduoda klausimus; vartoja daug būdvardžių*).
- Atpažįsta įprastus ir kuria naujus minčių raiškos būdus (*atpažįsta raides, sugalvoja simbolius, bando užrašyti savo mintis, tam naudoja piešinius / mąstymo žemėlapius*).

Kritinis mąstymas:

- Atlieka pastangų reikalaujančią su mąstymu susijusią veiklą (*vykdo nurodymų seką, išlaiko dėmesį, susikaupia, išlaiko veiklos kryptingumą, sulaukia paskatinimą*).
- Mąstydamas pagrindžia savo veiklą (*lygina, klasifikuoja, rikiuoja objektus pagal savybes, suvokia skaičių sekas, grupuoja objektus*).
- Daiktus ir reiškinius apibūdina skirtingais būdais (*atpasakoja tekstą, žodžiais paaiškina piešiniu pavaizduotą situaciją; vartoja laiką nurodančias sąvokas, atpažįsta, įvardina spalvas, pagrindines formas*).

Problemų sprendimas:

- Kelia klausimus (*stebi, tyrinėja, klausinėja, domisi gamtos reiškiniais, užduoda klausimus: Kodėl? Kas? Kaip?*).
- Atpažįsta problemas, įvardija vieną ar kelias problemas sprendimo idėjas (*atpažįsta pasikartojimo dėsningumus, ieško naujų sprendimų*).
- Sprendžia problemas kaip tvarkos kūrimą (*planuoja būsimas veiklas, remiasi turimu patyrimu, savarankiškai sprendžia ir pasirenka alternatyvas, veikia savarankiškai*).

Mokėjimas mokytis:

- Mokosi iš savo veiklos (*atkaklumas, mokymasis iš klaidų, skatinimas jas taisyti*).
- Įvardija savo ketinimus, eigoje tobulina atliekamus veiksmus, pirminius ketinimus palygina su galutiniu rezultatu (*varioja sąvokas „manyti“, „nuspręsti“, „prisiminti“, „žinoti“*).

Pilietiškumo kompetencija

Ją sudaro: vertybės, nuostatos, praktinio veikimo gebėjimai, įgalinantis kūrybiškai ir socialiai atsakingai kurti demokratinę visuomenę.

Pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms

Valstybės kūrimas

Gyvenimas bendruomenėje

Pilietinis tapatumas

Kompetencijos turinys

Pilietinis tapatumas:

- Sieja save su valstybe (*atpažįsta Lietuvos valstybės simbolius (herbą, vėliavą, himną), įvardija svarbiausias valstybines šventes*).
- Domisi istorija, savo gimtosios vietovės ir Lietuvos žinomais žmonėmis, istoriniais paminklais, gali apie kelis trumpai papasakoti (*domisi aktualiais visuomeninio gyvenimo įvykiais*).
- Dalyvauja paprastose mokyklos bendruomenės / mokytojų inicijuotose pilietinėse veiklose (*projektinės veiklos, darželio bendruomenės talkos, Sausio 13-osios, Vasario 16-osios minėjimai*).

Gyvenimas bendruomenėje:

- Dalyvauja kuriant darnią aplinką (*aptaria svarbiausius susitarimus, elgesio taisykles ir jų laikosi*).
- Įsitraukia į bendruomenės gyvenimą (*bendradarbiauja su draugai atlikdamas bendras veiklas*).

Pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms:

- Suvokia, kad jo dalyvavimas lemia bendruomenės stiprėjimą (*paaiškina, kad visi lygūs, nei vienas nėra geresnis už kitą, tariausi dėl bendro sprendimo*).
- Skiria tinkamą ir netinkamą elgesį elementariose situacijose atsižvelgdami į poveikį kitiems (*vertina savo ir kitų nuomonę, paiso savo ir kitų poreikių*).

Valstybės kūrimas:

- Įvardija svarbiausias Lietuvos valstybės institucijas.
- Savo pozityviais veiksmais prisideda prie kultūros ir gamtos išteklių saugojimo.
- Įvardija svarbiausias tarptautines organizacijas, kurioms priklauso Lietuva.

Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija

Ją sudaro: emocijų, jausmų ir elgesio pažinimas, rūpinimasis kitais (empatija), tarpusavio santykiai ugdomosi aplinkoje, atsakingų sprendimų priėmimas.

Atsakingas sprendimų priėmimas ir pasekmių vertinimas

Rūpinimasis sveikata

Empatiškumas, teigiamų tarpusavio santykių kūrimas

Savimonė ir savitvarkos įgūdžiai

Kompetencijos turinys

Savimonė ir savitvarkos įgūdžiai:

- Atpažįsta ir įvardija jausmus, emocijas įvairiose situacijose (*mokosi suvokti ir valdyti savo emocijas ir elgesį, susitaria*).
- Atpažįsta asmenines savybes ir išorinę pagalbą (*pažįsta save ir kitus, papasakoja ką daryti patinka, o ką nepatinka, įvardija asmenys, kuriais gali pasitikėti ir kreiptis pagalbos*).
- Siekia asmeninių tikslų (*kelia elementarius tikslus ir pasako kaip jų sieks, pateikia pavyzdžių, kokios savybės, elgesys padeda kažką pasiekti*).

Rūpinimasis kitais (empatiškumas) ir teigiamų tarpusavio santykių kūrimas :

- Atpažįsta kitų emocijas (*įvardija kitų veidu ir kūno kalba išreikštas emocijas, demonstruoja dėmesingo klausymosi įgūdžius*).
- Atpažįsta individualius ir grupės panašumus ir skirtumus (*poreikis būti išklausytam, sulaukti palaikymo, turėti galimybę žaisti, tyrinėti, judėti, įvardija draugų savybes*).
- Naudojasi bendravimo įgūdžiais komunikuojant (*mokymasis, žaidimas drauge*).
- Geba spręsti tarpasmeninius konfliktus (*įvardija nesutarimo priežastį, valdo emocijas*).

Atsakingas sprendimų priėmimo elgesys:

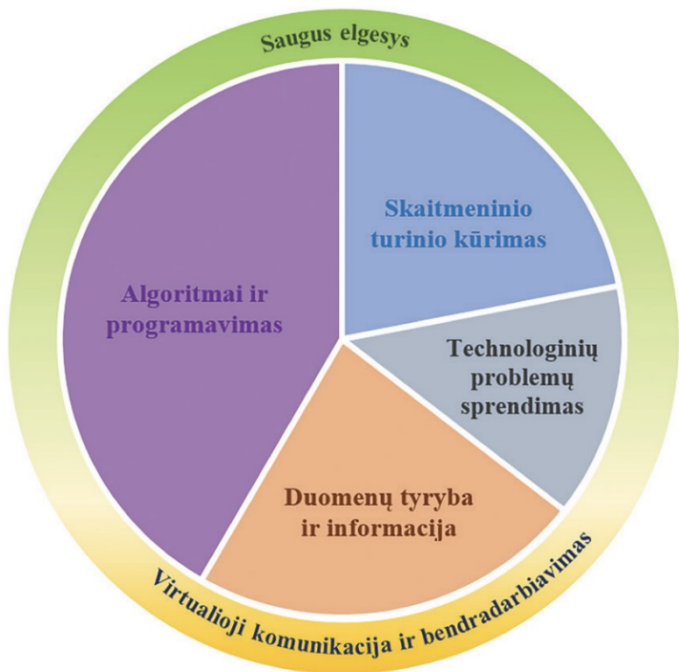
- Priima sprendimus atsižvelgiant į saugumo, etinius ir visuomeninius veiksnius (*dalyvauja kuriant bendras grupės taisykles, apibūdina situacijas, kuriose svarbu klausyti suaugusiųjų*).
- Prisideda kuriant šeimos, mokyklos ir bendruomenės gerovę (*padeda grupės priežiūros darbuose, sutvarko priemones, surenka šiukšles*).

Rūpinimasis sveikata:

- Vertina sveikatą kaip vieną iš esminių vertybių (*paaiškina, kas yra būti sveikam ir stipriam, laikosi asmens higienos taisyklių, demonstruoja savitvarkos įgūdžius*).
- Rūpinasi sveikata pasitelkus fizinį aktyvumą (*taisyklingai sėdi, stovi, juda, aktyviai leidžia laisvalaikį, žaidžia*).
- Supranta sveikos mitybos svarbą sveikatai ir renkasi sveikatai palankius maisto produktus (*paaiškina maisto svarbą sveikatai, tyrinėja sveikos mitybos piramidę*).

Skaitmeninė kompetencija

Ją sudaro: vaiko loginis mąstymas, saviraiška, bendravimo gebėjimai, algoritmai, programavimas.

Kompetencijos turinys

Informatinis mąstymas:

- Gebėjimas atpažinti ir formuluoti įvairius klausimus.
- Logiškai organizuoti ir analizuoti informaciją (duomenis).
- Atvaizduoti juos naudojant schemas (mąstymo žemėlapius).
- Įvertinti probleminių klausimų sprendimą.

Pagrindiniai gebėjimai:

- Skirti įvairių rūšių informacijos – teksto, garso ir vaizdo – turinį.
- Ieškoti, rasti ir gebėti panaudoti turinį: analizuoti vaizdus, detales.
- Gebėjimas atrinkti duomenis pagal kelis požymius ar kriterijus, aptarti, vertinti tinkamumą.
- Kurti naudojant skirtingas skaitmenines technologijas.
- Siekti išbaigto rezultato, gebėti pristatyti savo darbą, padaryti išvadas.
- Bendradarbiauti, padėti vieni kitiems.
- Laikytis bendravimo etikos taisyklių.

Skaitmeninio turinio kūrimas:

- Skaitmeninį turinį vaikai gali kurti fotografuodami tai, ką nupiešė arba kokius įdomius objektus aplinkoje pastebėjo.
- Nuotraukomis vaikai gali pasidžiaugti su draugais ar artimaisiais. Skaitmeninio turinio kūrimo mokomasi ir tiesiog piešiant (*kuria ir tvarko tekstinę, skaitinę, vaizdinę ar garsinę informaciją, sprendžia problemas, mokosi rasti ir išsiaiškinti, kas padaryta, tobulinti arba kurti naują turinį*).

Kūrybiniai algoritmai:

- Su algoritmais mes susiduriame kasdien. Šiuos sudėtingai įvardijamus dalykus atspindi paprasti veiksmai, pradedant šiais: apsirengti–nusirengti, apsiauti–nusiauti, gaminti valgi, sudėlioti objektus iš spalvotų medinių ar konstruktoriaus kaladėlių.
- Mygtukais valdydami edukacinius žaislus-robotus, vaikai mokosi suvokti elementarias komandas (pvz., į kairę, į dešinę, į viršų, į apačią ir t. t.).

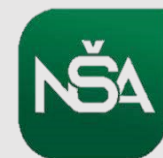
Principas yra paprastas –
sužinau ir išbandau.

Mokymasis per patirtį vyksta ieškant užduoties sprendimo būdų (pvz., kaip su duotomis priemonėmis atlikti užduotį), naudojant technines, dalykines ar specialiąsias žinias ir įgūdžius (pvz., rišant mazgus, statant tiltus ir pan.).

Mokymasis iš patirties vyksta tada, kai dalyviai savo patirtį apmąsto patys sau ir / ar aptaria grupėje. Šiuo atveju svarbu **ne užduoties atlikimo technika, priemonės, užduoties atlikimo ar neatlikimo faktas**, o **patirtis**, kuri yra **įgyjama grupei bendraujant užduoties atlikimo metu**. Tam, kad ši patirtis būtų naudinga, kad iš jos padarytume išvadas ir pasimokytume, ją būtina aptarti ir / ar apmąstyti, pvz., kaip grupėje buvo priimami sprendimai, kokį vaidmenį kiekvienas dalyvis vaidino atliekant užduotį, kas padėjo atlikti užduotį, kas trukdė, kaip jautėsi dalyviai užduoties atlikimo metu ir pan.

Taip yra kaupiama socialinė kompetencija, kurią nesunkiai galima perkelti į kasdienio gyvenimo sritį.

Patyrimo
pedagogika yra
mokymasis per
patirtį ir mokymasis
iš savo patirties.

**NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA**

Patyrimo sąvoka dažnai prilyginama tokioms sąvokoms: aktyvumas, įtampa, pokyčiai, autentiškumas, emocionalumas.

Šios sąvokos apibūdina **ypatingus ir nekasdienius išgyvenimus**. Taigi patyrimą galima prilyginti **naujam, nepažįstamam ir neįprastam išgyvenimui**.

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Įgyti praktinių žinių

Pajusti

Gauti

Pedagogikoje patyrimai gali būti **pageidaujami** ir **norimi**, tačiau **sunkiai planuojami** ir **nuspėjami**. Jie yra atsitiktiniai, netyčiniai nutikimai.

Vaiko psichologijoje **patyrimas prilyginamas** tokiems reiškiniams kaip **požiūris į aplinką**, **požiūris į asmeninius veiksmus**, **fizinius procesus** bei **tarpasmeninius santykius**. „Patyrimas, nuo žodžio patirti, kuris lietuvių kalbos žodyne aiškinamas taip: įgyti praktinių žinių, pajusti, gauti“ (Aiškinamasis žodynas).

Patyrimo pedagogika – tai procesas, kuriame ugdymas vyksta per asmeninę patirtį.

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

- Patyrimo visuma, t. y. **širdis**, **rankos** ir **protas** turi **sąveikauti visos užduoties metu**;
- Patyrimo **situacijos turi** turėti **pradžią** ir **pabaigą**, konkretų laiką;
- Kiekvieno grupės nario **naujų situacijų atvirą interpretavimą** privalo **lydėti pedagogas**.

Lemiamas sėkmingos patyrimo pedagogikos veiksnys yra **ne elgesio pokytis** ir **patirtas išgyvenimas**, bet **noras savo veiksmus įvertinti, apmąstyti, keisti**“.

Patyrimo pedagogika dažnai suprantama kaip **formalaus ugdymo alternatyva** ir **papildymas**. Tik ten įmanomas kūrybingas asmenybės ugdymas.

Šiandieninės **patyrimo pedagogikos objektas** yra ne asmuo, o grupė.

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Užduotis arba grupei **duodamas iššūkis**. Grupė suteikia iššūkiui **socialinį aspektą**, nes norint atlikti užduotį reikia **sukaupti mintis, suvaldyti emocijas** (psichinis aspektas), **įdėti fizinių pastangų** (fizinis aspektas) ir dar **veiksmus derinti, aptarti su kitais grupės nariais, padėti vieni kitiems**, nes užduotį būtina atlikti visiems kartu (socialinis aspektas).

Taip išsprendžiama **įgytos patirties panaudojimo** arba **taikymo kasdieniame gyvenime problema**. Užduoties įveikimas suteikia **pasitenkinimą, pasididžiavimą savimi**: „aš tai galiu, aš tai padariau“, kuris prisideda prie **asmeninės vertės padidėjimo**. Ypač šis jausmas yra svarbus, jei man nesiseka kitose srityse. Vadinasi, **suteikiama galimybė išgyventi sėkmę** ir šis malonus jausmas perkeliamas į kasdienį gyvenimą.